

Mellan Stockholms kommun, genom dess trafiknämnd, nedan kallad Staden och Stockholm Vatten VA AB, org.nr. 556175-1867, nedan kallat Bolaget, har träffats följande

Markavtal för allmän va-anläggning i stadens mark

Detta avtal ersätter tidigare avtal mellan Staden och Bolaget daterat 1994-11-01.

§ 1 Avtalets tillämpningsområde m.m.

Detta avtal omfattar allmän vatten- och avloppsanläggning (va-anläggning) som ägs av Bolaget och som är förlagd på eller i Stadens allmänna platsmark samt på eller i annan Staden tillhörig mark som parterna kommer överens om.

I allmän va-anläggning ingår bland annat vatten- och avloppsledningar och anläggningar, brunnar, ventiler, brandposter, ventilkamrar och vatten- och avloppspumpstationer.

Termer och begrepp som används i detta avtal ska ha den innebörd som följer av branschpraxis och relevant lagstiftning.

§ 2 Nyttjanderätt

Med iakttagande av de villkor som stadgas i detta avtal medger Staden Bolaget rätt att nyttja Stadens mark enligt följande.

Allmän platsmark i detaljplan, icke detaljplanerad mark och vattenområde

I allmän platsmark i detaljplan och av Staden ägd icke detaljplanerad mark och vattenområde medger Staden Bolaget rätt att utan ersättning nedlägga, underhålla, omlägga och bibehålla va-anläggningar.

Bolaget är införstått med att upplåtelsen inte avser större utrymme än som rimligen är nödvändigt för där angivna ändamål. Bolaget är vidare införstått med att upplåtelsen av nyttjanderätt inte utesluter Staden från att på sedvanligt sätt disponera marken.

Kvartersmark

Inom kvartersmark ägd av Staden ska Staden medverka till att Bolagets rätt att nedlägga, underhålla, omlägga och bibehålla va-anläggningar säkras med rättighet. För befintliga ledningar utgår ingen inträngsersättning.

Inom kvartersmark ägd av Staden avsedd för tekniskt ändamål för Bolagets verksamhet äger Bolaget samma rätt som vid allmän plats i detaljplan.

§ 3 Kartor och redovisning av ianspråktaget utrymme

Bolaget skall på egen bekostnad föra ett digitalt kartverk över Bolagets va-anläggning av vilket framgår anläggningens planläge, typ och dimension. Kartverket, skall om ej annat anges, redovisas i format och levereras på sätt som beslutats av ledningsgruppen för Samlingskartan eller för var tid motsvarande organisation
Anläggning bör vara karterad inom 1 månad från det att den anlades.

Kartverket skall vid var tid vara tillgänglig för Staden utan kostnad.

§ 4 Nyttjanderättsavgift

För allmän va-anläggning ska inte avgift utgå för nyttjanderätt i allmän platsmark eller annan av Staden ägd mark enligt detta avtal.

§ 5 Ändring av detaljplan och överlåtelse av mark

Avser Staden att överlåta och/eller genom planändring ändra användningen av ett markområde där Bolaget har va-anläggningar med stöd av detta avtal ska Staden samråda med Bolaget kring berörda ledningar.

I det fall va-anläggningen kan ligga kvar i oförändrat läge ska parterna verka för att Bolaget utan krav på intrångsersättning erhåller motsvarande rättighet till mark för den berörda anläggningen som tillkom Bolaget före förändringen.

§ 6 Flyttning av anläggningar

Normalt sker utförande av va-anläggningar i landets tätorter i gatumark och annan allmän platsmark. Stockholms Stad växer snabbt och det uppkommer ofta behov av att flytta en anläggning. För att underlätta exploatering av olika områden, framförallt för bostadsbyggande, skall nyförläggning företrädesvis ske i gatumark.

Part får begära att den andra parten flyttar eller ändrar sin anläggning där det är nödvändigt för åtgärder på egen befintlig eller planerad va-anläggning. Den som begär ändring eller flyttning ska ersätta de kostnader som uppkommer för den andra parten om inte annat följer nedan.

Eventuell standardhöjning som åtgärden medför bekostas av va-anläggningens ägare.

Vid flytt av va-anläggning gäller särskilt att, om särskilda skäl i det enskilda fallet inte föranleder annat, standardhöjningen anses motsvara 25 % av den totala kostnaden som flytten eller annan åtgärd medfört.

Annan kostnadsfördelning överenskommes särskilt i separat avtal.

För VA-ledningar placerade i eller under broar och viadukter på sådant sätt att normalt underhåll omöjliggörs ska Bolaget bekosta erforderliga åtgärder för att möjliggöra sådant underhåll. Staden förbinder sig att samråda med Bolaget om dessa åtgärder. Vid mer omfattande ombyggnadsarbeten ska särskild uppgörelse om kostnadsfördelning träffas mellan Staden och Bolaget. Staden ska i god tid varsla Bolaget om planerade arbeten som kräver ledningsflyttningar.

Om ledningar eller andra anordningar, som tillhör annan än Bolaget eller Staden, behöver flyttas i anledning av Bolagets verksamhet, ska Bolaget anmäla detta till Staden, på vilken det ankommer att påkalla flyttning hos ledningsägaren enligt gällande avtal mellan Staden och ledningsägaren. Bolaget ska till alla delar ersätta Staden för dess med flyttningar sammanhängande kostnader.

§ 7 Samordning av arbeten

Bolaget är skyldigt att samordna planerade ledningsarbeten med annan ledningsägares planerade och befintliga ledningar i syfte att minimera kostnader och olägenheter.

Staden skall samordna sina markarbeten med Bolaget för att minimera kostnader och olägenheter.

Partena ska träffas minst två gånger per år för att möjliggöra samordning av planerade arbeten inför påföljande års budget. Staden ansvarar för att kalla till sådant möte.

Om behov uppstår av ytterligare möten, ska den part som har behov av mötet kalla till möte.

Gemensamma projekt ska samordnas enligt genomförandavtal. Initiativtagare till åtgärd ansvarar för att erforderligt avtal för genomförandet tecknas.

Kostnadsfördelning vid samordnade arbeten tillämpas enligt bilaga 1, om inte parterna överenskommit annat.

§ 8 Arbetets bedrivande

Utöver detta avtal gäller Stadens föreskrifter/Allmänna anvisningar avseende grävning, schakt, återställning och avstängningar på allmän platsmark m.m.

Därvid gäller bl.a. följande.

För det fall Bolaget önskar schakta i Stadens mark ska Bolaget göra anmälan härom till Staden, enligt Stadens instruktion. Arbetet får ej påbörjas innan Stadens godkännande. Bolaget ska därvid ange tidplan för förlägningsarbetena och ange arbetenas omfattning.

Bolagets arbeten ska utföras med största möjliga skyndsamhet och på ett sådant sätt att minsta möjliga olägenhet vållas Staden, annan ledningsägare eller allmänheten. Största varsamhet ska iakttagas så att Stadens eller annans anläggning inte skadas.

En TA-plan ska alltid finnas där ett vägarbete ska utföras. För TA-planer ska avgift erläggas enligt av kommunfullmäktige fastställd taxa.

Återställning av gata ska ske enligt Stadens anvisningar. Gropavgift erläggs enligt av kommunfullmäktige fastställd taxa.

Låter Bolaget annan utföra arbete ansvarar Bolaget för att denne iakttar villkoren i detta avtal.

Vid trädplantering samt nyanläggning, omläggning eller underhåll av anläggning som berör befintligt träd ska bilaga 2 gälla om inte parterna överenskommer om annat.

Vid arbete i allmän platsmark där markvärmeanläggning förekommer ska bilaga 3 gälla om inte parterna överenskommer om annat.

§ 9 Arbeten som berör Bolagets va-anläggningar

Utför Staden egna arbeten i anslutning till Bolagets va-anläggningar, ska Staden samråda med Bolaget innan arbetet påbörjas. Vid nyanläggningar och förändringar skall hänsyn tas till Bolagets framtida möjligheter att underhålla sina ledningar. Där möjligheten till framtida underhåll påtagligt ändras skall särskilt samråd med Bolaget ske där Bolaget först har möjlighet att yttra sig.

Framkommer behov av ledningsflytt eller annan åtgärd gäller §6.

Ger Staden tillstånd till tredje man att utföra arbete i närheten av Bolagets va-anläggningar, bör Staden villkora tillståndet med att Bolaget kontaktas innan arbetet påbörjas.

§ 10 Akuta arbeten

Med akuta arbeten avses arbete med att reparera vattenläcka eller att åtgärda avloppsstopp som medför fara för hälsa och/eller egendom. Akuta arbeten anmäls i efterhand till Staden. Akuta arbeten ska vara anmälda och schaktlovsansökan samt TA-plan ska upprättas inom fem arbetsdagar.

§ 11 Nyttjande av offentlig plats

Bolaget erinras om skyldigheten att för arbeten där offentlig plats tas i anspråk inhämta tillstånd från polismyndigheten enligt 3 kap 1 § ordningslagen.

Bolaget erinras vidare om skyldigheten att till Staden erlägga avgift för nyttjande av offentlig plats för uppställning av bodar, upplag mm. Avgift ska erläggas enligt av kommunfullmäktige fastställd taxa.

§ 12 Drift och underhåll av allmän va-anläggning

Det åligger Bolaget att drifva och underhålla den allmänna va-anläggningen på ett sätt som minimerar störningar i vägnätet.

§ 13 Allmän va-anläggning som tas ur drift

Om va-anläggningen inte borttages när Bolaget tar allmän va-anläggning ur drift ska Bolaget följa allmänna anvisningar avseende kvarliggande va-anläggningar. Den kvarliggande va-anläggningen som är tagen ur drift ingår i den allmänna va-anläggningen och kan inte utan Stadens skriftliga medgivande överlåtas på annan ledningsägare. Om Staden så begär, ska Bolaget på egen bekostnad ta bort berörd va-anläggning.

§ 14 Miljö

Bolaget ansvarar för att krav enligt miljölagstiftningen samt Stadens vid varje tidpunkt gällande miljödokument upprätthålls vid arbete på och i Stadens mark.

§ 15 Stadens skadeståndsskyldighet

Skadas Bolagets va-anläggningar eller förorsakas avbrott i deras begagnande på grund av handlande eller underlåtenhet från Staden eller Stadens uppdragstagare, är Staden skyldig att ersätta Bolaget för den direkta skada inklusive akut felavhjälpning, som Bolaget lider till följd härav. Vad nu stadgas gäller dock inte om Staden kan visa att skadan inte beror på vårdslöshet från Stadens eller Stadens uppdragstagares sida. Någon ytterligare rätt till skadestånd från Staden föreligger inte.

§ 16 Bolagets skadeståndsskyldighet

Bolaget svarar gentemot Staden för all skada, förlust, men och intrång som kan uppkomma till följd av anläggande, användande, utförande, bibehållande eller borttagande av Bolagets va-anläggningar, innefattande det ansvar som på grund härav kan göras gällande mot Staden från tredje man. Ansvaret innefattar även skada som orsakas av Bolagets uppdragstagare.

§ 17 Force Majeure

Om fullgörandet av parts skyldigheter enligt detta avtal hindras av någon omständighet, såsom krig, uppror, allmänt upplopp, arbetskonflikt, eldsvåda, naturkatastrof, sabotage eller annan orsak som part inte kunnat förutse och vars följder denne inte heller kunnat undvika eller övervinna, ska part i motsvarande mån befrias från sin förpliktelse att fullgöra vad som åligger denne enligt detta avtal under den tid hindret består.

För att part ska ha rätt att göra gällande befrielsegrund enligt ovan ska motparten underrättas om att sådan omständighet inträffat. Underrättelse ska ske utan oskäligt uppehåll efter det att part insåg eller bort inse att omständighet som kan åberopas som befrielsegrund föreligger. Sedan befrielsegrund upphört ska motparten underrättas härom samt om möjligt även informeras om när av befrielsegrund uppskjutna åtgärder kommer att vidtas.

§ 18 Avtalstid

Detta avtal gäller fr.o.m. undertecknandet t.o.m. 2025-12-31 (ca 10 år) med en uppsägningstid av 12 månader. Om uppsägning inte sker förlängs avtalet med 2 år i taget. Uppsägning ska ske skriftligen.

§ 19 Omförhandling

Vardera parten äger rätt att påkalla omförhandling av detta avtal om förutsättningarna för avtalet väsentligen förändras eller villkoren blir oskäligen p.g.a. ökade krav från myndigheter eller genom lagstiftning eller annan orsak som part inte råder över. Begäran om omförhandling ska ske skriftligen och äga rum på tid och plats som parterna kommer överens om, dock senast 3 månader efter det att part mottagit en sådan framställan. Om parterna inte

kommer överens vid omförhandling, äger endera parten rätt att säga upp avtalet med 6 månaders uppsägningstid.

§ 20 Tvist

Tvist ska i första hand lösas genom förhandling. Är detta ej möjligt skall tvisten om ej annat överenskommes avgöras av svensk allmän domstol.

§ 21 Kontaktpersoner

Vardera parten ska skriftligen underrätta andra parten om vem eller vilka kontaktpersoner som svarar för respektive parts åtaganden enligt detta avtal. Vid förändringar ska part omgående på motsvarande sätt lämna ny underrättelse om utsedd ersättare.

§ 22 Överlåtelse

Bolaget äger inte utan Stadens skriftliga medgivande överlåta vare sig helt eller delvis rättigheter eller skyldigheter enligt detta avtal.

§ 23 Avtalets giltighet

Detta avtal är för sin giltighet beroende av att det senast den 2016-03-31 godkänns av trafiknämnden genom beslut som senare vinner laga kraft.

Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt

Stockholm.....

Stockholm.....

För Stockholms kommun

För Stockholm Vatten VA AB

.....
Lars Jolerus
T.f. Förvaltningschef trafikkontoret

.....
Krister Schulz
VD Stockholm Vatten VA AB

.....
Fredrik Alfredsson
Avdelningschef Tillstånd

Kostnadsfördelning vid samordnade arbeten

Om ledningsarbete utföres samordnat med nyanläggning av gata eller park eller sådan ombyggnad som innefattar omläggning av gatubärlager respektive gräs eller planteringsyta skall beträffande kostnadsfördelning mellan parterna följande gälla:

Bolaget svarar för:

schakt, kabel- och/eller rörläggning och alla därmed förenade arbetsmoment, kringfyllning samt skiktvis återfyllning och komprimering upp till en nivå som är:

i gata och parkväg: underkant bärlager (eller förstärkningslager där sådant är aktuellt).

**i gräsmatta eller
planteringsyta:** underkant fukthållande lager.

Staden svarar för:

i gata och parkväg: bär- och slitlager samt förstärkningslager där sådant är aktuellt.

**i gräsmatta eller
planteringsyta:** fukthållande lager, matjord, sådd och plantering.

Kostnadsfördelning procentuellt efter gemensam totalkalkyl baserad på för ledningsarbete Stockholm Vattens årsupphandlade å-priser och för gata- och parkarbete, Trafikkontorets årsupphandlade å-priser.

Trädplantering och ledningsförläggning

Definitioner

Ledningsägare: Stockholm Vatten VA AB

Trädägare: Stockholm Stad genom Trafikkontoret (gata) och respektive stadsdelsförvaltning (park)

Grundregel

Nyplanterade träd ska placeras på 2,5 meter (skyddszon) till centrum träd från ytterkant befintliga ledningar.

Nyanläggning av alla typer av ledningar (vatten, avlopp, fjärrvärme, gas, fjärrkyla, el, opto, m fl.) sker på avstånd på 2,5 meter (skyddszon) från befintliga träd. Inför ny-/omprojektering inför ledningsomläggning/- nydragning ska berörda träd alltid mätas in av projektören. Vid arbeten inom träds skyddszon kontaktas trädägaren redan i planerings-/projekteringsstadiet.

Om trädets stamdiameter är >50 cm gäller en skyddszon på 10 meter.

A) Alternativregel A (nyplantering av träd inom skyddszon)

Om grundregeln inte kan tillämpas vid nyplantering av träd p.g.a. gatans symmetri och befintliga ledningar kan följande handlingsalternativ vara möjliga:

- 1) Inga träd planteras där grundregeln inte kan uppfyllas. Konsekvenser blir då, luckor i en allé, osymmetriskt planterade träd eller en bruten trädlinje.
- 2) Ledningar flyttas så att grundregeln uppfylls. Ledningsägaren bidrar med kostnad motsvarande eventuell standardhöjning av ledningen enligt § 6 om flytt av ledningar i avtalet.
- 3) Trädet planteras över eller intill ledningar (inom grundregelns minimiavstånd). Ledningsägaren beslutar då om erforderliga skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder bekostas av ledningsägaren.

Trädägaren beslutar om alternativ efter samråd med Ledningsägaren.

B) Alternativregel B (nyanläggning av ledning inom skyddszon)

Om grundregeln inte kan tillämpas vid förläggning av nya ledningar p.g.a. befintliga träd kan följande handlingsalternativ vara möjliga:

- 1) Trädet bevaras. Ledningsarbeten utförs i samråd med trädägaren. Bl.a. ska rötterna skyddas mot uttorkning. Stammen, rötterna och kronan skyddas mot mekaniska skador.
- 2) Trädet tas bort. Ledningsägaren bekostar trädfällning och ersättningsplantering om sådan är möjlig. Trädägaren väljer storlek och kvalitet på nytt träd. Om trädplantering inte är möjlig utgår inget skadestånd från ledningsägaren.

Trädägaren beslutar om alternativ efter samråd med ledningsägaren.

C) Reglering av skador inom skyddszonen (befintliga förhållanden)

I vissa fall har det varit nödvändigt att placera träd och ledningar inom grundregelns skyddszon. I många fall har också träd och ledningar placerats nära varandra för många år sedan. Utredningar om ledningar eller träd kom först torde i sådana fall vara meningslösa.

Då ledning och träd redan står för nära varandra är det ett gemensamt ansvar för trädägare och ledningsägare att söka en lämplig lösning på problemen i samband med underhåll och omläggning av ledningar i närheten av befintliga träd.

Följande regler för kostnader ska tillämpas:

- 1) Skador på träd föranledda av ledningsomläggning bekostas av ledningsägaren,
- 2) Reparation och omläggning av ledningar ska alltid utföras så att befintliga träd skyddas i största möjliga utsträckning. Om ledningsarbetena hotar att skada träden ska alltid alternativa schakt-, förlägnings- och reparationsmetoder diskuteras. Väljs en alternativ metod svara ledningsägaren för denna merkostnad.
- 3) Om träd tas bort i samband med ledningsreparation eller omläggning ska ledningsägaren bekosta fällning och borttransport av trädet samt utföra ny växtbädd enligt teknisk handbok och efter samråd med trädägaren om växtbäddens uppbyggnad. Trädägaren utför och bekostar trädplanteringen.

Regler och rutiner vid de ledningsdragande bolagens arbeten i allmän mark där markvärmeanläggningar förekommer.

Schakt och öppningsanmälan skickas rutinmässigt till Gatuwebb, för granskning av alla ledningsdragande verk samt TK.

Uppdaterad samlingskarta över befintliga markvärmeanläggningar upprättas fortlöpande av TK.

Vid akuta arbeten under icke kontorstid kontaktas driftcentralen 08-6510000.

Vid akuta arbeten dagtid kontaktas driftteknik.

Samtliga kostnader för avstängning, flyttning, ändring och återställande av markvärmeanläggningar samt ritningsrevidering debiteras det ledningsdragande bolag, som begärt åtgärderna.

Åtgärderna utförs av Driftteknik.